

Evlilik Ölçeği: Evliliğe İlişkin Niyet, Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar ve Evliliğe Yönelik Beklenti Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri

Validity and Reliability Analysis of Marriage Intention, General Attitudes Towards Marriage and Expectation of Marriage Scale

Nuran Ceren Güzel*

Abstract: In this research, it was aimed to examine the adaptation, validity and reliability of the Marriage Scale developed by Park and Rosen (2013), the Marriage Intention, General Attitudes Towards Marriage and Expectancy for Marriage. For this purpose, a total of 407 (273 female and 134 male) students studying at Pamukkale University Faculty of Education were applied in the academic year 2014-2015. Marriage scale consisted of 3 different scales and descriptive and confirmatory factor analysis was performed for construct validity of each scale. The intention for the three-item marriage, the first scale, is one-factor in accordance with the original scale, accounting for 69% of the variance. However, as a result of confirmatory analysis, this structure was confirmed. The general attitudes towards marriage, these cond scale, consisted of ten items, and it was found that the explanatory factor analysis revealed three factors as well as 61% of the total variance as in the original scale. Thirdly, exploratory factor analysis was performed for the expectation scale for different aspects of marriage and it was found that the four factors were collected and explained 54% of the total variance. However, as a result of confirmatory analysis, this structure was confirmed. The Cronbach Alfa internal consistency coefficient was .73 for the ability of the first scale, .65 for these cond scale and .87 for the third scale. It has been determined that scales are valid and reliable only for these cond scale which is the General Attitudes towards Marriage in these findings.

Structured Abstract: Introduction: Individuals make some decisions that affect their whole lives. Marriage is perhaps one of the most important and most difficult of these decisions. Intentions, attitudes and expectations related to this decision also have a significant effect on the person making this decision. Because these attitudes and expectations will affect one's thoughts and behaviors about marriage. In this sense, such measurement tools can help determine the intentions and expectations of marriage and help people make more realistic decisions.

*Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı
Lecturer, Pamukkale University, Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling
ORCID 0000-0002-0362-3356
ncfiyakali@pau.edu.tr

Cite as/ Atıf: Güzel, N. C. (2020). Evlilik ölçeği: evliliğe ilişkin niyet, evliliğe yönelik genel tutumlar ve evliliğe yönelik beklenti ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik analizleri, *Turkish Studies - Education*, 15(1), 185-197. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40532>

Received/Geliş: 20 January/Ocak 2019

Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 29 February/Şubat 2020

CC BY-NC 4.0

Literature Review

The process of change in marriage and family can affect the beliefs, expectations and attitudes of young adults towards marriage. In particular, variables such as the family environment in which young adults are raised, the spouse roles of their parents, the divorce of their parents, and gender roles may affect individuals to improve positive or negative attitudes towards marriage. (Bayoğlu ve Atli, 2014; Coleman ve Ganong, 1984; Twenge, 1997). However, the age factor has a significant effect on the expectation of marriage. Many young adults are considering marrying in the future, and as age increases, their expectation of marriage increases as well.

Method

The aim of this study was to evaluate the validity and reliability of the Turkish version of the "Marriage Scale" consisting of "Intention of Marriage, General Attitudes towards Marriage and Expectation of Marriage" scales which was developed by Park and Rosen (2013). There search group consisted of 3rd and 4th grade students (n = 407) studying at Pamukkale University Faculty of Education in the spring term of 2014-2015 academic year.

Findings and Discussion

As a result of exploratory factor analysis, a single factor structure was obtained as the original scale of the Marriage Intention Scale, which is the first scale of the Marriage Scale. However, single factors tructure obtained as a result of exploratory factor analys is was not confirmed by confirmatory factor analysis. It is thought that the scale was not validated because of its three items and culture-specific differences. These cond scale of the marital scale was supported by the data obtained from both exploratory and confirmatory factor analyzes, where the General Attitude towards Marriage Scale (EATS) was collected in three factors (positive attitude, fear / doubt and negative attitude) as in the original scale. At the same time, Cronbach Alpha co efficients calculated for the internal consistency of the data reached a sufficient level. In other words, the general attitude scale towards marriage has both construct validity and internal consistency.

As a result of the exploratory factor analysis, the third scale, the Marriage Expectation Scale (EADS), was found to be a five-factor structure, but since the fifth factor was a single item, the scale was collected in four factors. However, it was found that the compliance level values obtained from the confirmatory factor analysis of this structure were quite low.

Conclusions and Recommendations

In terms of the limitations of thestudy; thescale had only university students for adaptation and was taken from a faculty, the possibility that participants could not understand there verse items of the scale, especially, items of the third scale are not fully understood due to differences in cultural characteristics, having a few numbers of participants in group, lack of equivalent scale application and test-retestreli ability can be considered. Considering the feasibility of the marriage scale for both married and single individuals, adapting the sample with different marital status in later studies may provide different results.

Keywords: Educational Sciences, Marriage Attitude, Marriage İntention, Marriage Expectancy, University Studentsand Marriage Scale.

Öz: Bu araştırmada Park ve Rosen (2013) tarafından geliştirilen Evliliğe İlişkin Niyet, Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar ve Evliliğe Yönelik Beklenti ölçeklerinden oluşan "Evlilik Ölçeğinin" Türkçeye uyarlama çalışmasının, geçerlilik ve güvenilirliğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla ölçek 2014-2015 akademik yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim fakültesinde öğrenim gören toplam 407 (273 kız ve 134 erkek) öğrenciye uygulanmıştır. Üç farklı ölçekten oluşan Evlilik ölçeğinin her bir ölçeği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Birinci ölçek olan üç maddelik Evliliğe İlişkin Niyet Ölçeği orijinal ölçeğe uygun olarak tek faktörlü olup varyansın %69'unu açıklamaktadır. Ancak yapılan doğrulayıcı faktör analiz sonucunda bu yapı doğrulanmamıştır. İkinci ölçek olan Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar Ölçeği on maddeden oluşmakta ve açımlayıcı faktör analiz sonucunda orijinal ölçekte olduğu gibi üç faktörde toplandığı ve toplam varyansın %61'ini açıkladığı görölmüştür. Üçüncü olarak Evliliğe Yönelik Beklenti Ölçeği için gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonucunda orijinal ölçekte altı faktörlü olan ölçeğin dört faktörde ve toplam varyansın %54'ünü açıkladığı saptanmıştır. Ancak yapı, doğrulayıcı faktör analizi ile

doğrulanmamıştır. Birinci ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .73, ikinci ölçek için .65 ve üçüncü ölçek için .87 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular ışığında Evlilik Ölçeğinin yalnız Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar olan ikinci ölçeğinin geçerli ve güvenilir olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Bilimleri, Evlilik Tutumu, Evlilik Niyeti, Evlilik Beklentileri, Üniversite Öğrencileri ve Evlilik Ölçeği.

Giriş

Aile ve evlilik kavramı çok eski yıllardan beri varlıklarını sürdürmelerine rağmen özellikle son yıllarda üzerinde durulan olgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Küreselleşmenin getirdiği değişimlere paralel olarak teknoloji ve bilgi alandaki büyük gelişmeler toplumsal yapılanmayı da beraberinde getirmiştir. Bu değişimler en küçük toplumsal yapı olan aile ve buna bağlı olarak evlilik kavramlarında birtakım değişimlerle neden olmuştur (Kotowska vd., 2010; akt. Bener ve Günay, 2012). Bu değişimlerin nedenlerinden bazıları; ekonomik sorunlar, teknolojik gelişmeler, kadının iş hayatında daha fazla yer alması ile birlikte ekonomik özgürlüğünün artması ve buna bağlı olarak ailedeki rolünün değişmesi, evlilik oranlarının düşmesi, boşanma oranlarının artması ve bunların sonucunda bireylerin evlilikten beklentilerinin farklılaşması olarak sayılabilir (Süleymanov,2009).

Evlilik beklentisi kişilerin evlilik içerisinde eş olarak kendilerini nasıl hayal ettikleridir. Evlilik beklentisinde, partnerlerin evlilik ile ilgili benimsedikleri roller ve evliliğin nasıl olması gerektiği ile ilgili inançları etkili olmaktadır (Barich ve Bielby, 1996, akt: Tunç, 2019). Evlilik tutumu ise kişinin evliliğe yönelik düşünce-duygu ve davranış eğilimi olarak tanımlanabilir. Kişilerin büyük çoğunluğunun evlendikleri göz önünde bulundurulacak olursa, bireylerin evliliğe yönelik tutumları önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Braaten ve Rosen, 1998). Önceki yıllar ile karşılaştırıldığında, bireylerin daha geç evlenmeleri ve boşanma oranlarında da ciddi bir artış görülmesi, bireylerin evlilik ile ilgili tutum, beklenti ve kişisel ilişkilerini belirlemede oldukça önemli bir rol oynamaktadır (Rosen ve Park, 2013). Evlilikle ilgili pozitif ve negatif tutumlar bireylerin duygusal ilişkilerdeki davranış şekillerini ve evliliğe karar verme hakkındaki inançlarını etkilemektedir (Riggio ve Weiser, 2008).

Evlilik ve aile de yaşanan değişim süreci genç yetişkinlerin, evliliğe yönelik inanç, beklenti ve tutumlarını etkileyebilmektedir. Evliliğe yönelik geliştirilen olumsuz tutum ve beklentiler çiftlerin evliliklerinde hayal kırıklığı ve olumsuz duygular, yaşamalarına neden olmaktadır. Özellikle genç yetişkinlerin yetiştirildikleri aile ortamı, ebeveynlerinin eş rolleri, ebeveynlerinin boşanmış olması, toplumsal cinsiyet rolleri gibi değişkenler bireylerin evliliğe yönelik olumlu veya olumsuz tutum geliştirmelerini etkileyebilmektedir (Bayoğlu ve Atli, 2014; Coleman ve Ganong, 1984; Twenge, 1997). Bununla birlikte yaş faktörü evlenme beklentisi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Park, 2012). Genç yetişkinlerin birçoğu gelecekte evlenmeyi düşünmekte ve yaş arttıkça evlenme beklentileri de artmaktadır. Yapılan çalışmalar genç yetişkinler için ideal evlilik yaşının 25 olduğunu göstermektedir (Carroll vd.,2007). Cinsiyet faktörüne bakıldığında alanyazında birbiri ile tutarsız bulgular olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalar kızların erkeklere göre evliliğe yönelik daha olumlu tutuma sahip olduğunu gösterirken (Alqashan ve alkandari,2010; Willet, 2009, akt: Öz Soysal, vd., 2016) bazı araştırmalar ise önemli bir farkın olmadığını göstermektedir (Jones ve Nelson, 1996; Valerian, 2003 ve Memani, 2003, akt: Öz Soysal, vd., 2016).

Yurtdışındaki evliliğe yönelik tutumlar (Braaten ve Rosén, 1998; Cohen, 1985; Gabardi ve Rosén, 1991; Kinnaird ve Gerrard, 1986) ve evlilik beklentilerini (Dunn, 1960; Jones ve Nelson, 1996; Slosarz, 2002) ölçmek için birçok çalışmanın olduğu görülmektedir. Örneğin Locke–Wallace Kısa Evlilik Uyum Ölçeği, Spanier’ın Eş Uyum Ölçeği, Evlilik Rol Beklenti ölçeği, Evlilik için Beklenti Listesi, Evlilik Tutum ölçeği gibi (akt: Rosen ve Park, 2013). Braaten ve Rosen (1998), tarafından geliştirilen “Evlilik Tutumu Ölçeği (Marital Attitude Scale (MAS) ile

heteroseksüel evliliğe yönelik küresel memnuniyet düzeyine bakmıştır. Ölçek hem evli hem de evli olmayan bireylerin tutumlarını ölçmeye yönelik olarak geliştirilmiştir. Ölçekten alınan yüksek puanlar evliliğe karşı olumlu tutumu göstermektedir.

Türkiye’de yapılan çalışmalara bakıldığında, genç yetişkinlerin evliliğe yönelik tutumlarını ölçmek amacı ile geliştirilen ölçek (Bayoğlu ve Atli, 2014) tek faktörlü ve 21 maddeden oluşmaktadır. Diğer bir çalışma ise (Bener ve Günay, 2012) gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumlarını belirlemek için çalışmalarında kullanmak amacı ile geliştirdikleri 22 maddeden oluşan bir anket formudur. Genç yetişkinlerin evliliğe ve aile yaşamına ilişkin görüşlerine bakmak için 109 maddeden oluşan bir anket formu geliştirilmiştir (Gazioğlu, 2006). Braaten ve Rosen, (1998)' ın geliştirdikleri "Evlilik Tutum ölçeği" ve Jones ve Nelson (1996) tarafından geliştirilen "Evlilik Beklentisi Ölçeği" Türkçe'ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır (Öz Soysal, vd., 2016). Benzer şekilde yine Bireylerin evlilik rol beklentilerini ölçmek amacı ile Köksal ve İlhan (2017) tarafından "Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği" geliştirilmiştir. Bu araştırma kapsamında uyarlama çalışması yapılan Park ve Rosen, (2013) tarafından geliştirilen Evliliğe ilişkin Niyet, Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar ve Evlilik Beklentisi ölçeklerinden oluşan "Evlilik Ölçeğinin" sadece Evliliğe Yönelik Tutum Ölçeği Türkçeye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır (Akın vd., 2014).

Bireyler tüm yaşamlarını etkileyecek bazı kararlar alırlar. Evlilik bu kararlardan belki en önemli ve en zor olanlardan birisidir. Bu karara ilişkin niyet, tutum ve beklentiler kişinin bu kararı vermesinde önemli bir etkiye sahiptir. Çünkü bu tutum ve beklentiler kişinin evlilikle ilgili düşünce ve davranışlarını da etkileyecektir. Bu tip ölçme araçları kişilerin evliliğe ilişkin niyet ve beklentilerini belirlenmesine ve daha gerçekçi kararlar almalarına yardımcı olabilir. Yukarıda belirtildiği gibi kişilerin önemli kararlarından biri olan evlilik kararının daha bilinçli verilebilmesi ve evliliğe yönelik daha kapsamlı çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için bu alanda daha fazla ölçme aracına ihtiyaç vardır. Türkiye’de de evliliğe yönelik bir takım ölçekler (Akın vd., 2014; Akman, 1992; Bayoğlu ve Atli, 2014; Bener ve Günay, 2012; Binici-Azizoğlu ve Hovardaoğlu,1996; Bulut,1990; Cihan Güngör ve Özbay,2008; Çelik, 2006; Duran, 2010; Fışıloğlu ve Demir, 2000; Gazioğlu, 2006; Kabakçı vd.,1993; Kalkan ve Kaya, 2007; Köksal ve İlhan, 2017; Tezer,1996; Tutarel-Kislak,1999b; Öz Soysal, vd., 2016; Yılmaz, 2009; Yalçın, 2010; Yıldırım, 2004; Yıldız, 2017) geliştirilmiş veya uyarlama çalışması yapılmıştır. Fakat bu ölçekler arasında evliliğe ilişkin niyet, tutum ve beklentiyi aynı anda ölçen bir ölçeğe rastlanamamıştır. Evlilik niyeti, evlilik tutumu ve evlilik beklentisi arasındaki ilişkiyi belirlemenin önemli olduğu düşünüldüğünde böyle bir ölçeğe ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Yukarıda sayılan gerekçeler ışığında bu çalışmanın amacı, kişilerin evlilik öncesine yönelik evlilik niyetleri, evlilik tutumları ve evlilik beklentilerini belirlemeye yönelik Evlilik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlama çalışmasının yapılmasıdır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırma grubu, 20014-2015eğitim öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören (n=407) 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde % 67.1 kız (n=273) % 32.9'u erkek (n=134) öğrencidir. Çalışma grubundaki öğrencilerin yaş aralığı 19-38 arasında (Ort.=21.89, S=1.55) değişmektedir. Öğrencilerin % 56'ı üçüncü sınıf ve % 44'ü dördüncü sınıftır. Öğrencilerin % 67 daha önce bir ilişki yaşadığını, % 55 'i ise yaşamadığını, yine % 44'ü şu anda romantik bir ilişki yaşadığını % 56'ı ise yaşamadığını belirtmiştir. Öğrencilerin anne-baba durumuna bakıldığında % 86'ı evli, % 10'u boşanmış ve % 4'ü diğer olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Anketi

Öğrencilere, bu çalışmanın amacı çerçevesinde, cinsiyet, yaş, sınıf, bölüm, anne-baba durumu, daha önce ve şu anda romantik ilişki durumuna ilişkin yedi demografik bilgiyi kapsayan bir kişisel bilgi formu oluşturulmuştur.

Evlilik Ölçeği

Ölçek Park ve Rosen (2013) tarafından evliliğe ilişkin niyet, evliliğe yönelik genel tutumlar ve evliliğin farklı yönleri için beklentileri ölçmeyi amaçlayan üç farklı ölçekten oluşmaktadır. Her üç ölçekte 7'li Likert tipi "Oldukça Katılmıyorum (1), "Oldukça Katılıyorum (7)" arasında değişen bir derecelenmeye göre cevaplandırılmayı gerektirmektedir. Ölçek bireylerin evliliğe ilişkin niyetini, evliliğe yönelik genel tutumunu ve evliliğin farklı yönleri için beklentilerini belirlemeye yönelik geliştirilen ve bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi (self report) esasına dayalı olan bir ölçme aracıdır. Aşağıda her bir ölçeğin psikometrik özellikleri verilmiştir.

Evlilik Niyet Ölçeği (ENÖ): ENÖ üç maddeden oluşmakta olup bir maddesi ters puanlanmaktadır. Ölçek, evliliğe ilişkin niyetleri ölçmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa'sı .91 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve tüm uyum değerleri iyi düzeyde olduğu kaydedilmiştir (Park ve Rosen, 2013).

Evliliğe Yönelik Genel Tutum Ölçeği (EYGTÖ): EYGTÖ on maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 2, 3, 4, 8 ve 10. Maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçek pozitif tutum (dört madde), negatif tutum (üç madde) ve korku/şüphe (dört madde) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa'sı toplamda .84 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçeklerin Cronbach Alfa'sı sırasıyla .81, .75 ve .79 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinin tüm uyum değerleri iyi düzeyde olduğu saptanmıştır (Park ve Rosen, 2013).

Evliliğe Yönelik Beklentiler Ölçeği (EYBÖ): EYBÖ 6 faktörlü bir yapı göstermekte olup 23 maddeyi içermektedir. Ölçek, romantizm, saygı, güven, ekonomi, anlam, fiziksel yakınlık olmak üzere 6 alt faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa'sı toplamda .92 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçeklerin faktörlerine göre Cronbach Alfa'sı sırasıyla .80, .92 ve .85, .85, .83 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinin tüm uyum değerleri iyi düzeyde olduğu kaydedilmiştir (Park ve Rosen, 2013).

İşlem

Evlilik Ölçeği'nin (EÖ) uyarılma çalışması için öncelikle ölçeği geliştiren Lee A. Rosen ile elektronik posta yoluyla iletişim kurulmuş ve ölçeğin uyarlanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır. Özellikle kültürel bağlamsal farklılıklardan dolayı ölçeğin uyarılması aşamasında oldukça titiz davranmaya özen gösterilmiştir.

Evlilik Ölçeği öncelikle altı İngilizce öğretmeni tarafından Türkçe 'ye çevrilmiş ve daha sonra bu Türkçe formlar tekrar İngilizceye çevrilerek iki form arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Yapılan bu çeviriler, hem Türkçe 'ye hem de İngilizce 'ye oldukça hâkim iki uzman tarafından kontrol edilerek, Psikolojik danışma alanında uzman yedi kişi tarafından tekrar gözden geçirilmiştir. Daha sonra İngilizce ve Türkçeye hâkim psikolojik danışmanlık alanında beş uzman kişinin görüşleri alınarak ölçek maddelerine son şekli verilmiştir. Ölçeğin dil geçerliliği için de İngilizce öğretmenliğinde okuyan 4. Sınıf öğrencilerine (N=34) ilk önce ölçeğin İngilizce formu verilmiş bir hafta sonra Türkçe formu uygulanmış ve aralarındaki korelasyona bakılmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyonun ($r=.47$) kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür.

Oluşturulan bu ölçek formu Türk dili ve edebiyatı alanındaki iki uzman kişi tarafından anlam ve gramer açısından incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmış ve ölçek denemeye hazır hale

getirilmiştir. Bir sonraki aşamada denemelik Türkçe formu 36 üniversite öğrencisine uygulanmış ve anlaşılmayan ifadeleri belirlemeleri istenmiştir. Bu uygulama sonucunda ölçek maddelerinin gayet anlaşılır olduğu görülmüş bu nedenle maddelerin üzerinde hiçbir düzeltme yapılmamıştır.

Verilerin Analizi

Ölçeğin geçerliliğini belirlemek için yapı ve kapsam geçerliğine bakılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuş, yapı geçerliği için yapılan açımlayıcı faktör analizi (AFA) ile elde edilen yapının doğrulanması için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha formülü kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 22.0 ve LISREL 8.71 programları kullanılmıştır.

Ölçeğin Puanlanması

Öğrencilerden ölçekte yer alan her bir durumun kendisine ne kadar uyduğunu 1-7 arasında derecelenerek göstermeleri istenmektedir. Maddelere verilen tepkiler, (7) Tamamen katılıyorum, (6) orta düzeyde Katılıyorum, (5) Az Katılıyorum, (4) Ne Katılıyorum Ne katılmıyorum, (3) Az katılmıyorum, (2) Orta Düzeyde Katılmıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum şeklinde derecelendirilmektedir.

Evliliğe İlişkin Niyet Ölçeği (ENÖ) için ölçekten alınabilecek olası puan aralığı 1-21, Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar Ölçeği (ETÖ) için 1-70 ve Evliliğe Yönelik Beklentiler ölçeği (EBÖ) için 1-168 puan aralığıdır. Evlilik Niyeti ölçeği (ENÖ), Evliliğe Yönelik Genel Tutum Ölçeği (ETÖ) ve Evliliğe Yönelik Beklentiler Ölçeği (EBÖ) için yüksek puan evliliğe yönelik pozitif tutum düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin maddelerinden bazıları şunlardır: “Evlenmek istiyorum.”, “İyi bir evlilik için güven önemlidir.” ve “İletişim başarılı bir evlilik için değerlidir.”

Ölçeğin cevaplama süresi yaklaşık 10 dakikadır. Ölçek öğrencilere farklı derslerde uygulanmıştır. Öğrencilere ölçeğin en fazla 10 dakika sürdüğü ve bilimsel araştırma için kullanılacağı bu yüzden doğru bir şekilde doldurmaları için bilgi verilmiş ve ölçek gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Bulgular

ENÖ'nin Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı geçerliği: Ölçeğin yapı geçerliği için hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Evliliğe İlişkin Niyet Ölçeği (ENÖ) için Açımlayıcı Faktör Analizi: Faktör analizi, bir ölçeğin yapı geçerliğini belirlemede kullanılan analizlerden birisidir. Öncelikle maddeler arasındaki korelasyon matrisinin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi ile test edilmiştir (Gorsuch 1997). Açımlayıcı faktör analizi yapılırken; faktörün özdeğerinin en az 1 olması, faktördeki maddelerin faktör yüklerinin en az .50 olması ve faktöre yüklenen maddelerin anlam ve içerik olarak tutarlı olmasına dikkat edilmiştir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Veriler üzerinde yapılan analizlerde KMO değerinin .60 ile sınırda olduğu kaydedilmiştir. Bir ölçek, KMO değeri 0.70-0.79 arasında ise iyi, 0.60-0.69 arasında ise orta olarak değerlendirilmektedir (Akgül 1997; Özdamar 2002). Bartlett's Testi sonucunun ($\chi^2=469.09$, $df= 3$, $p < .0001$) anlamlı olduğu görülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için uygulanan faktör analizi sonucunda ölçeğin orijinal ölçekte olduğu gibi tek faktörlü olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin betimsel analizlerine ilişkin bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Evliliğe İlişkin Niyet Ölçeğinin Betimsel İstatistik Sonuçları, Madde Toplam Korelasyon Katsayıları ve Faktör Yükleri

Madde no	Ort	S	r	Faktör	Madde silinme α
M1	6.06	1.45	.70	.91	.52
M2	5.56	1.61	.64	.90	.55
M3	5.31	1.98	.40	.65	.88
Özdeğer	2.060				
Varyans	.69				
α	.73				

Tablo 1' e bakıldığında ölçeğin orijinal ölçekte olduğu gibi tek faktörlü olduğu görülmüştür. Ölçek 2.060 eigen değere sahiptir. Evlilik niyeti ölçeğinin açıklama varyansı % 69'dur. Tek faktörlü desenlerde açıklanan varyansın % 30 ve daha fazla olmasının yeterli olduğu belirtilmektedir. (Büyüköztürk, 2012). Faktör yükü ne kadar yüksek olursa o maddelerin açıklayıcılık gücü o oranda iyi olarak kabul edilmektedir. Genellikle az sayıda maddenin faktör yükü .32 olması kabul edilebilmektedir (Worthington ve Whittaker, 2006). Ölçeğin faktör yükleri .65 ile .91 arasında değişmektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi: Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), açıklayıcı faktör analizinde elde edilen iki faktörlü modelin doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek amacıyla Evlilik Niyeti ölçeğinden elde edilen puanlar kovaryansmatrisleri üzerinde çalışıldı. DFA için LISREL 8.71 paket programı kullanılmıştır.

DFA, açıklayıcı faktör analizinde elde edilen tek faktörlü modelin doğrulanıp doğrulanmayacağına bakmak için kullanılmıştır (Jöreskog ve Sörbom, 2004). Uyum indekslerinin 0.90 değerinden büyük ve hata indekslerinin ise, 0.05 değerinden küçük olması önerilmektedir. Bir başka deyişle GFI, AGFI, CFI değerleri .90'ın üstünde, bunun yanı sıra SRMR ve RMSA değerleri de .05 ile 08 arasında bir değerde olmalıdır (Kelloway 1998; Şimşek 2007).

Mevcut 3 maddeli ölçeğin açıklayıcı faktör analizinde olduğu gibi bir yapıyı yansıtmadığını belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ancak üç maddeli bu yapıyı doğrulamamıştır. Elde edilen değerlerin tümü hatalı (0.00) bir değer üretmiştir.

Güvenirlilik

Üç maddeden oluşan evliliğe yönelik niyet ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0.73 olarak hesaplanmıştır (Tablo 1).

Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar Ölçeğinin (EYGTÖ) Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı geçerliği: Birinci ölçekte izlenen yöntem bu ölçek için de kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar Ölçeği (EYGTÖ) için Açıklayıcı Faktör Analizi: Elde edilen veriler üzerinde yapılan analizlerde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin .79 olduğu belirlenmiştir. Bartlett's Testi sonucunun ($\chi = 1035.96$, $df=45$, $p < .0001$) anlamlı olduğu kaydedilmiştir. Diğer bir deyişle, ölçeğin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 2'ye göre 10 maddelik ölçeğe uygulanan temel bileşenler analizinde orijinal ölçekte olduğu gibi üç faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Madde 1, 5,7 ve 9 faktör 1'de (pozitif tutum); madde 2, 4 ve 6 faktör 2'de (şüphe/korku) ve madde 3, 8 ve 10 faktör 3'de (negatif tutum) olduğu saptanmıştır. Bu yapı ile orijinal ölçek bir madde haricinde benzer bir yapıyı yansıttığı saptanmıştır. Bu madde (3) orijinal ölçekte üçüncü faktörde yer alırken bu çalışmada birinci faktörde yer almıştır. Faktör analizi sonucunda incelenen faktör yükleri bakımından hem birinci

hem de üçüncü faktörde yer alabilecek yüklere sahip olduğu gözlenmiştir. Hem orijinal ölçeğe benzerliği ve hem de her iki faktörde de yüksek düzeyde faktör yüklerinden dolayı üçüncü faktörde yer almasına karar verilmiştir. Faktör analizi sonucunda, Varimax rotasyonu sonrasında ortaya çıkan en büyük faktör, varyansın %26.35'ini açıklayabilen birinci faktördür. İkinci faktör varyansın %19.51'ini açıklamaktadır. Üçüncü sırada yer alan faktör, varyansın %15.39'unu açıklamaktadır. Böylece üç faktörün açıkladığı toplam varyans % 61.25 olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar Ölçeğinin Betimsel İstatistik Sonuçları, Madde Toplam Korelasyon Katsayıları ve Faktör Yükleri

Madde no	Ort	S	r	Faktör1 (Pozitif tutum)	Faktör2 (Şüphe/Korku)	Faktör3 (Negatif tutum)	Madde silinme Alfa α
M1	5.24	1.53	.428	.74	.07	.02	.75
M2	4.20	1.95	.418	.04	.83	.16	.75
M3	5.77	1.60	.436	.47	.12	.40	.75
M4	4.02	1.86	.494	.17	.72	.27	.74
M5	5.24	1.51	.580	.81	.14	.14	.73
M6	4.02	1.96	.321	.11	.80	-.12	.77
M7	5.12	1.47	.522	.73	.17	.11	.74
M8	3.81	1.64	.338	-.00	.20	.79	.76
M9	5.44	1.63	.452	.74	-.33	.16	.75
M10	4.82	1.73	.418	.32	-.03	.77	.75
Özdeğer				3.400	1.626	1.099	
Varyans				26.35	19.51	15.39	
α				.78	.72	.56	

Doğrulayıcı Faktör Analizi: Birinci ölçekte uygulanan yöntem kullanılmıştır.

Yapılan hesaplama sonucunda DFA ölçümlerinde sıklıkla kullanılan uyum değerlerinden ki kare = 112.58, df = 32, RMSEA = .07, SRMR = .05, CFI = .95, NFI = .93, NNFI = .92 GFI = .95, AGFI=.91 ile iyi düzeyde uyum değerlerinde olduğu saptanmıştır. Ayrıca, RMSEA için % 90 güven aralığı (GA) sınırının .063-.0795 arasında değiştiği bulunmuştur. Diğer bir deyişle, örneklem büyüklüğüne bağlı olarak olası RMSEA değişimleri kabul edilebilir sınırlar içindedir. Bununla birlikte, Tablo 2'de görüldüğü gibi DFA uygulaması sonucunda elde edilen gözlenen değişkenlerle gizil değişkenleri ifade eden soru maddeleri ve alt ölçeklere ilişkin yol analizi sonucunda ölçek maddelerinin .49 ile .79 arasında bir değere sahip olduğu ve bu değerlerin *t* değerlerinin tamamının anlamlı düzeye (P = .0001) ulaştığı kaydedilmiştir.

Tablo 3. t testi ve Betimleyici İstatistik Değerleri

Maddeler	Standart Edilmiş	Standart Edilmemiş	t
1 Evlilik faydalıdır	.62	.95	12.55
2 Evlilikten korkuyorum	.78	1.52	4.25
3 İnsanlar evlenmemelidir	.49	.79	9.54
4 Evlilik hakkında şüphelerim var.	.69	1.29	12.84
5 Evlilik iyi bir fikirdir.	.79	1.20	17.16
6 Evlilikle ilgili korkularım yok.	.58	1.15	10.96
7 Evlilik insanları mutlu eder.	.67	.99	13.97
8 Çoğu evlilikler mutsuz durumdadır	.49	.81	7.83
9 Evlilik önemlidir.	.65	1.06	13.40
10 Evlilik insanları mutlu eder.	.79	1.36	9.94

Güvenirlilik:

10 maddeden oluşan evlilik tutum ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı toplamda 0.77 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca pozitif tutum için, .78, şüphe/korku için .72 ve negatif tutum için .56 olarak hesaplanmıştır (Tablo 2).

Evliliğe Yönelik Beklentiler Ölçeğinin(EYBÖ) Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı geçerliği: Birinci ve ikinci ölçekte izlenen yöntem bu ölçek için de kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Tablo 4. Evliliğe Yönelik Beklentiler Ölçeğinin Betimsel İstatistik Sonuçları, Madde Toplam Korelasyon Katsayıları ve Faktör Yükleri

Madde No	Ort	S	Faktör1	Faktör2	Faktör3	Faktör4	Madde silinme Alfa α
1	5.16	1.72	.02	.75	.08	.09	.87
2	5.72	1.37	.31	.63	.15	.13	.87
3	6.51	1.03	.75	.15	.18	.01	.87
4	6.66	.91	.81	.10	.05	.04	.87
5	6.16	1.22	.41	.46	.11	.32	.87
6	6.33	1.11	.62	.28	.19	.15	.87
7	5.75	1.35	.18	.22	.07	.82	.87
8	5.71	1.49	.18	.74	-.04	.28	.87
9	5.93	1.34	.38	.63	.05	.24	.86
10	6.15	1.23	.65	.23	.03	.06	.87
11	6.51	1.07	.70	.30	.08	.08	.87
12	6.07	1.35	.34	.50	.12	.17	.87
13	4.98	1.91	.02	.02	.59	.25	.88
14	5.96	1.48	.41	.46	.20	-.08	.87
15	4.65	2.25	.04	-.02	.73	.02	.88
16	5.25	1.86	.09	.69	-.02	-.10	.87
17	5.55	1.98	.30	.13	.67	-.26	.87
18	6.00	1.72	.48	.22	.17	.12	.87
19	5.62	1.53	.27	.15	.09	.79	.87
20	6.37	1.32	.65	.09	.03	.20	.87
21	6.50	1.11	.81	.10	.06	.23	.87
22	6.62	1.41	.62	.11	-.10	.08	.87
23	4.86	2.32	.04	.14	.64	.07	.88

Evliliğe Yönelik Beklentiler Ölçeği (EBÖ) için Açımlayıcı Faktör Analizi: Elde edilen veriler üzerinde yapılan analizlerde Kaiser-MeyerOlkin (KMO) değerinin .87 olduğu belirlenmiştir. Bartlett's Testi sonucunun ($\chi = 4048,381$, $df = 253$, $p < .0001$) anlamlı olduğu saptanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için uygulanan faktör analizi sonucunda ölçeğin orijinal ölçekte olduğu gibi altı faktörlü olmadığı beş faktörlü bir yapı olduğu saptanmıştır. Ancak bu beş faktör incelendiğinde beşinci faktörde yalnızca bir maddenin yer aldığı bulunmuştur. Bir maddeli bir faktörün uygun olmadığı düşünülerek, dört faktörlü bir analiz yapılmıştır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi: Birinci ve ikinci ölçekte uygulanan yöntem kullanılmıştır.

Yapılan hesaplama sonucunda DFA ölçümlerinde sıklıkla kullanılan uyum değerlerinden $\chi^2/kare = 101.32$, $df = 224$, $RMSEA = .13$, $SRMR = .07$, $CFI = .89$, $NFI = .87$, $NNFI = .88$, $GFI = .70$, $AGFI = .63$ ile uyum değerlerinin iyi düzeyde olmadığı saptanmıştır. Diğer bir deyişle, DFA ölçümleri bu ölçek maddelerinin yer aldığı faktörleri doğrulamamıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmanın amacı, Park ve Rosen (2013) tarafından geliştirilen Evlilik Ölçeği adı altında; Evliliğe İlişkin Niyet, evliliğe yönelik genel Tutum ve Evliliğe Yönelik Beklentiler ölçeklerinin üniversite öğrencileri üzerinde Türkçe uyarlamasının yapılmasıdır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla her üç alt ölçek için açımlayıcı faktör analizi uygulanmış; Ölçeklerin geçerlik kanıtlarını artırmak amacı ile her üç alt ölçek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğini belirlemek amacıyla ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı incelenmiştir.

Evlilik Ölçeğinin birinci ölçeği olan Evliliğe İlişkin Niyet Ölçeğinin (ENÖ) orijinal ölçekte olduğu gibi açımlayıcı faktör analizi sonucunda tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ancak açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen tek faktörlü yapı doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmamıştır. Ölçeğin üç maddeden oluşması ve kültüre özgü farklılıklar nedeni ile doğrulanmadığı düşünülmektedir.

Evlilik ölçeğinin ikinci ölçeği Evliliğe Yönelik genel Tutum Ölçeği (EYTÖ) orijinal ölçekte olduğu gibi üç faktörde toplandığı (Pozitif tutum, korku/şüphe ve negatif tutum) hem açımlayıcı hem doğrulayıcı faktör analiziyle elde edilen veriler ile desteklenmiştir. Bu çalışmada orijinal ölçekten farklı olarak üçüncü madde orijinal ölçekte üçüncü faktöre girmesine rağmen bu çalışmada hem birinci (pozitif tutum) hem de üçüncü faktör (negatif tutum) girmiştir ve madde (insanlar evlenmemelidir) ters puanlanan bir madde olmasından dolayı orijinal ölçekte olduğu gibi üçüncü faktör altında değerlendirilmiştir. Aynı zamanda verilerin iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach Alfa katsayıları yeterli düzeye ulaşmıştır. Diğer bir deyişle, evliliğe yönelik genel tutum ölçeğinin hem yapı geçerliği ve hem de iç tutarlılığı vardır.

Evlilik ölçeğini oluşturan üçüncü ölçek, Evliliğe Yönelik Beklenti Ölçeği (EYBÖ) açımlayıcı faktör analizi sonucunda ilk olarak beş faktörlü bir yapı saptanmış fakat beşinci faktörde tek bir madde olmasından dolayı ölçek dört faktörde toplanmıştır. Oysa, orijinal ölçekte altı faktörlü (romantizm, güven, saygı, anlam, ekonomi ve fiziksel yakınlık) bir yapı elde edilmiştir. Mevcut çalışmaya ilişkin faktör analizine bakıldığında, güven-saygı maddelerinin birinci faktörde, anlam-romantizm maddelerinin ikinci faktörde, ekonomi maddelerinin üçüncü faktörde ve ters puanlanan tüm maddelerinde dördüncü faktörde toplandığı saptanmıştır. Dolayısıyla ölçeğin açımlayıcı faktör yapısının maddelerin iç içe geçmesinden dolayı yapı geçerliliğinin olmadığı, doğrulayıcı faktör analizi sonucunda da elde edilen değerlerin uyum düzeylerinin oldukça düşük olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın sınırlılıklarına bakıldığında ölçeğin uyarlama çalışması için sadece üniversite öğrencilerinin olması ve bir fakülteden alınmış olması, katılımcıların ölçekteki ters maddeleri anlayamamış olma olasılığı, Özellikle üçüncü ölçekteki maddelerin kültürel özelliklerden kaynaklanan farklılıklardan dolayı tam olarak anlaşılmamış olması, katılımcı grubun düşük olması, eş değer ölçek uygulamasının yapılmaması ve test tekrar test güvenilirliğinin yapılmamış olması sayılabilir. Dolayısıyla Evlilik ölçeğinin sadece Evliliğe Yönelik Genel Tutum Ölçeğinin (EYGTÖ) geçerli ve güvenilirliği yönünden kullanılması uygun bulunmuştur. Bu sonuç başka bir çalışmada benzer sonuçlar göstermektedir (Akın vd., 2014).

Kaynakça

- Akgül, A. (1997). *Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri*, Ankara:Yükseköğretim Kurulu Matbaası.
- Akın, A., Sarıçam, H., Yıldız, B., Akın, Ü., Kaya, M., Gönülalan, G.D., Pezük, B., Çebiş, T. & Yılmaz, E. (2014). Evliliğe BakışTarzları Ölçeğinin Türkçeye Adaptasyonu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması II. Kadın Araştırmaları Sempozyumu, 2(4),131-135. Eskişehir.

- Akman, Y. (1992). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Meslek, Evlilik ve Geleceğe Yönelik Beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 125-149.
- Bayoğlu, F. & Atli, A. (2014). İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri. *Ege Eğitim Dergisi*, (15) 2, 397-415 <https://doi.org/10.12984/eed.79063>
- Bener, Ö. & Günay, G. (2013). Gençlerin Evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-16. <https://doi.org/10.14230/joiss9>
- Binici-Azizoğlu, S. & Hovordaoğlu, S. (1996). Evlilik İçin Karşılaştırma Düzeyi Ölçeğinin (EKDO) geçerlilik ve güvenirlilik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11 (38), 66-77.
- Braaten, E.B. & Rosen L.A. (1998). Development and validation of Marital Attitude Scale. *Journal of Divorce and Remarriage*, 29, 83-91.
- Bulut, I. (1990). Aile Değerlendirme Ölçeği El Kitabı, Ankara: Özgüzeliş matbaası.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Carroll, J. S., Willoughby, B., Badger, S., Nelson, L. J., Barry, C. M. & Madsen, S. (2007). So close, yet so far away: The impact of varying marital horizons on emerging adulthood. *Journal of Adolescence Research*, 22(3), 219-247. <https://doi.org/10.1177/0743558407299697>
- Cihan-Güngör, H. & Özbay, Y. (2008). Evlilikte Yetkinlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik dergisi*, 3(29), 80-90.
- Cohen, P. (1985). Locke Marital Adjustment Scale and the Dyadic Adjustment Scale. *American Journal of Family Therapy*, 13(3), 66-71.
- Coleman, M. & Ganong, L.H. (1984). Effect of Family Structure on Family Attitudes and Expectations. *Family Relations*, 33:3:425-432.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması* Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Dunn, M. S. (1960). Marriage role expectations of adolescents. *Marriage and Family Living* 22(2), 99-111.
- Duran, Ş. (2010). İlişki geliştirme programının romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, çatışma iletişim tarzları ve ilişki istikrarları üzerine etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisan tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Fışıoğlu, H. & Demir, A. (2000). Applicability of the dyadic adjustment scale for measurement scale for measurement of marital quality with Turkish couples. *European Journal of Psychological Assessment*, 16 (3), 214-218.
- Gabardi, L. & Rosén, L. (1991). Differences between college students from divorced and intact families. *Journal of Divorce & Remarriage*, 15(3-4), 175-191.
- Gorsuch R. L. (1997): Exploratory factor analysis: Its role in item analysis *Journal of Personality Assessment*, 68 (3) 532-560.
- Gazioğlu, İ. A. E (2006). Genç Yetişkinlerin Evlilik ve Aile Hayatına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 107-123.
- Jones, G. D. & Nelson, E. S. (1996). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. *Journal of Divorce and Remarriage*, 26, 171-189.

- Jöreskog, K. G.&Sörbom, D. (2004). LISREL 8.71 for Windows [ComputerSoftware]. Lincolnwood. IL: Scientific Software International, Inc.
- Kabakçı E, Tuğrul C.& Öztan N. (1993). Birtchnell Eş Değerlendirme Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*,8(29),31-37.
- Kalkan,M.&Kaya,S.N.(2007).Evlilik Öncesi İlişkileri Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Aile ve Toplum Dergisi*, 3(11),35-40.
- Kelloay E. K. (1998) Using LISREL forstructurelequati onmodeling. A researchguide. CA: Sage.
- Kinnaid, K. & Gerrard, M. (1986). Premarital Sexual Behavior and Attitudes Toward Marriage and Divorce among Young Women as a Function of Their Mothers' Marital Status. *Journal ofMarriage and the Family*, 48, 757-765.
- Köksal, B. & İlhan, T. (2018). Evlilikte Rol Beklenti Ölçeğinin Geliştirilmesi.Ege Eğitim Dergisi / Ege Journal of Education, 19(1), 300-319. <https://doi.org/10.12984/egeefd.378847>
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, 4.Baskı, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Öz-Sosyal, F. S., Uz-Baş, A. &Aysan, F. (2016). Evlilik Tutum Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlaması: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Eylül, Cilt:24(4),1951-1964.<https://doi.org/10.24106/kefdergi.389872>
- Öz-Sosyal, F. S., Uz-Baş, A. &Aysan, F. (2016). Evlilik Beklentisi Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1),119-128 <https://doi.org/10.17860/efd.80783>
- Park, S. S. (2012). *The development of marital attitudes and expectations scale..* Unpublished master's thesis, Colorado State University, Colorado, USA.
- Slosarz, W. J. (2002). Expectations of marriage Relations and determinants. *Sexual and Relationship Therapy*, 17, 381-388.
- Süleymanov, A. (2009). Çağdaş Türk Toplumlarında Aile ve Evlilik İlişkileri, *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi* yayınları, 5 (17), 8-15.
- Şimşek, Ö. M. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yay.
- Riggio, H. &Weiser, D. (2008). Attitudes toward marriage: Embeddedness and outcomes in personal relationships. *Personal Relationships*, 15(1), 123-140.
- Rosen, A. & Park, S. (2013). The Marital Scales: Measurement of intent, attitudes, and aspects regarding marital relationships. *Journal of Divorce&Remarriage*, 54(4), 295-312.
- Tezer. E (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik yaşam Ölçeği, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik dergisi*, 2(7), 1-7.
- Tunç, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti, evlilik beklentileri ve evlilik tutumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tutarel-Kıslak, Ş. (1999b). Evlilikte uyum ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi*. 7(1), 50- 57.
- Twenge. J.M. (1997). Attimdes toward Women. 1970-1995: A Meta Analysis. *Psychology of Women Quarterly*, 21, 35-51.

-
- Worthington, R. L. & Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist*, 34(6), 806-838.
- Yalçın, İ. (2010). İlişki geliştirme programının üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, İ. (2004). Eş destek ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(22), 19-26.
- Yıldız, M. (2017). Evlilik Olgunluk Ölçeğinin Geliştirilmesi. Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 1(1), 24-34. <https://doi.org/10.31461/ybpd.316274>
- Yılmaz, T. (2009). *Evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programının çiftlerin ilişki doyumuna etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.